

Роль М. Наумбург в
розвитку психодинамічного
напрямку в арт-терапії

Хто така Маргарет НаУмБуРг?

Маргарет Наумбург (14 травня 1890 - 26 лютий 1983) була американським психологом, педагогом, художницею, письменницею і однією з перших, хто визначив арт-терапію як особливу форму психотерапії в 1940-х роках. Її часто називають засновником арт-терапії. Вона назвала свій підхід динамічно орієнтованої арт-терапією.

З чого все почалося?

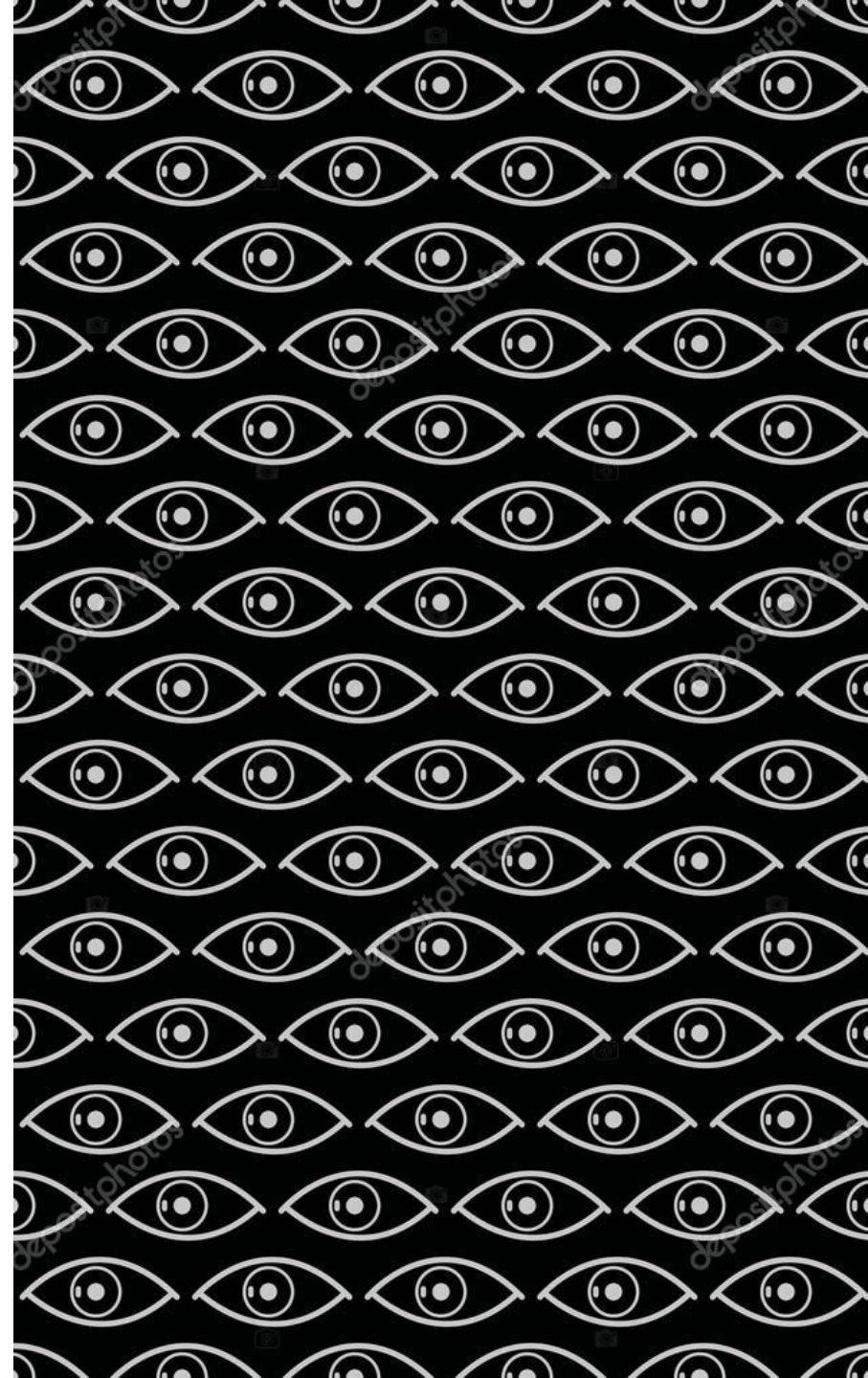
Маргарет Наумбург в 40pp почала використовувати в своїй психоаналітичній роботі з дітьми малюнок аі техніки, розглядаючи вільний вираз дитиною своїх переживань в образотворчій діяльності як інструмент для дослідження його несвідомих процесів. Результати цієї роботи описані нею в книзі «Вивчення вільної художньої експресії дітей з порушеннями поведінки як засіб діагностики і лікування» (1947).

Вона звертає увагу на відмінності між вільними малюнками дітей і тією формою образотворчої роботи, яка використовувалася як засіб зайнятості пацієнтів. Вона відзначає, що пацієнтові вільна художня експресія додає упевненість в своїх силах і формує в нім відчуття глибокого задоволення. В той же час ця техніка, як відзначає М. Наумбург, може використовуватися психіатром як проектний інструмент діагностики. Коли пацієнт в результаті занять долає невпевненість і починає вільно виражати свої страхи, потреби і фантазії, він вступає в зіткнення зі своїм несвідомим.

Її погляд на арт-терапію

Слід зазначити, що в рамках даного підходу розвиваються два напрямки. Прихильники одного напрямку, що представляються Едіт Крамер і іншими фахівцями в області професійної і відбудовної терапії, розглядають мистецтво як самодостатній лікувальний засіб. Ці терапевти підкреслюють значення мистецтва в протипагу власне терапії і виключають з лікувальної практики ті прийоми, у яких творчий процес не є ведучою метою. Вони не розглядають терапію мистецтвом як замітник психотерапії.

Прихильники іншого напрямку, представником якого є Маргарет Наумбург, применшують чисто художні цілі на користь терапевтичних. Вони мають ґрунтовну клінічну підготовку і проголошують, що згодом терапія мистецтвом може стати як незалежним терапевтичним прийомом, так і допоміжним засобом для традиційних підходів.

Арт-терапія – розмова з підсвідомим

Наумбург мала психологічну освіту і пройшла потім підготовку в використати у своїй психоаналітичній роботі з дітьми техніку малювання, вона розглядала їх головним чином в якості інструменту дослідження несвідомих процесів. Наумбург вважала, що, коли клієнт в результаті художніх занять долає сумніви в своїй здатності вільно висловлювати свої страхи, потреби і фантазії в малюнках, він вступає в зіткнення зі своїм несвідомим і «розмовляє з ним на символічній мові образів. Висловлюючи зміст власного внутрішнього світу у візуальній формі, усеїдомлення.

Розвиваючи концепцію динамічно-орієнтованої арт-терапії, Наумбург підкреслює значимість відносин клієнта і психотерапевта. Досягнення в ході арт-терапії скільки-небудь значимих і стійких лікувальних ефектів, на її думку, поза психотерапевтичних відносин було б навряд чи можливо.

Її роботи засновані на уявленнях Фрейда, згідно з яким первинні думки і переживання, що виникають у підсвідомості, найчастіше виражаються не вербально, а у формі образів і арт-терапія використовується як засіб спілкування лікаря з пацієнтом на символічному рівні. Образи художньої творчості відбивають усі види підсвідомих процесів, включаючи страхи внутрішні конфлікти, спогади дитинства, сновидіння - всі ті явища, які аналізуються психотерапевтами фрейдистської орієнтації.

Динамічно орієнтована арт-терапія бере свій початок в психоаналізі і ґрунтується на розпізнаванні глибинних думок і почуттів людини, що витягують з несвідомого у вигляді образів. Кожна людина здатна виражати свої внутрішні конфлікти у візуальних формах. І тоді їй легко вербалізувати і пояснити свої переживання.

До засобів арттерапії відносять:

- ❖ різьблення по дереву;
- ❖ чеканку (карбування);
- ❖ мозаїку;
- ❖ вітражі;
- ❖ ліплення;
- ❖ малюнок;
- ❖ вироби з хутра і тканин;
- ❖ плетіння;
- ❖ шиття;
- ❖ випалювання.

